

Alojz Glavač
Moravske Toplice

Moravske Toplice, 3. julij 2017

Gospod
Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik Državnega sveta RS

Zadeva: Pobuda za vzpostavitev možnosti overitve dokumentov samo v slovenskem jeziku pri poslovanju državnih organov na lokalni ravni izven narodnostno mešanega območja občin

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), predlagam, da Državni svet sprejme in na Vlado Republike Slovenije naslovi naslednjo

p o b u d o:

Predlagamo, da se omogoči možnost izdaje potrdil o upravni overitvi v enaki obliki, kot že obstaja v vseh registrih upravnih notranjih zadev, in ki omogoča izbiro med slovensko in dvojezično verzijo izpisa potrdil. Tehnična rešitev je enostavna in za realizacijo je potreben le minimalni poseg v programsko rešitev (omogočiti je treba le dodatne lokacije izdaje potrdil).

Obrazložitev:

Ugotavljamo, da se je v začetku 2017 kot noviteta uvedlo obvezno dvojezično poslovanje državnih organov na lokalni ravni, izven narodnostno mešanega območja občin. To pa pomeni, da zagotavljanje upravnih overitev strankam, ki prihajajo s slovenskega govornega območja občin in želijo opraviti upravno overitev samo v slovenskem jeziku na sedežu UE Lendava ali na katerem izmed krajevnih uradov (v nadaljnjem besedilu: KU), ki leži na dvojezičnem območju (Dobrovnik, Šalovci, Prosenjakovci) to ni več omogočeno. Uradnik tako nima več možnosti izbire, da bi stranki, ki ne živi na narodnostno mešanem območju in ne razume madžarskega jezika, izdal potrdilo o upravni overitvi le v slovenskem jeziku, čeprav zakonski in podzakonski predpisi določajo obveznost dvojezičnega poslovanja le za dvojezična območja občin. Dvojezično poslovanje je bilo uveljavljeno tudi v bivših občinah in so to obveznost prevzele na novo nastale občine, ki imajo na svojem območju naselja, ki so z občinskimi statuti določena kot narodnostno mešana. Ocenjujemo, da za tako poslovanje ni ustavne in zakonske podlage. Izrazit primer takega poslovanja so upravne overitve istovetnosti dokumentov in podpisov na Upravni enoti Lendava ter Krajevnih uradih Dobrovnik, Šalovci in Prosenjakovci.

Takšno stanje je tako po mnenju stroke kot tudi javnosti diskriminatorno, saj ne zagotavlja enakopravne obravnave oz. enakosti pred zakonom. Glede na navedeno večinski del prebivalstva, tudi tisti, ki ne živijo na narodnostno mešanem območju, ni deležen enakopravne obravnave v primerjavi z drugimi državljani, ki ne živijo na narodnostno

mešanem območju občin, saj se npr. upravna overitev zanje lahko opravi izključno v dvojezični obliki.

Iz vsakdanje prakse ugotavljamo, da je za slovensko govoreče prebivalstvo takšna rešitev nesprejemljiva in včasih tudi žaljiva. V knjigi pripomb in pohval ima UE Lendava v zadnjem času vpisanih kar nekaj pritožb strank prav zaradi takšnega načina poslovanja in nasploh je zaznati nestrinjanje s to noviteto. Takšna ureditev oz. poseg ni sorazmeren z zasledovanim ciljem pozitivne diskriminacije manjšine, saj ta posredno posega v pravico slovensko govorečega prebivalstva. Nasprotno pa upravno poslovanje za Slovence ne posega v ustavne in zakonske pravice pripadnikov manjšine. Tako z zagotovitvijo upravne overitve samo v slovenskem jeziku za posameznika iz slovensko govorečega področja ne bi bila ogrožena nobena pravica pripadnikov manjšine.

Dvojezično poslovanje se za stranke, ki prihajajo z dvojezičnih območij, v enostavnih postopkih zagotavlja neposredno v ugotovitvenih postopkih, ko se postopek začne na zahtevo stranke, pa poteka dvojezično le na zahtevo stranke v postopku. Za ta območja je treba izpostaviti dejstvo, da v veliki meri pokrivajo slovensko govoreča območja, kar je še posebej izrazito na sedežu UE Lendava, saj v večinski meri pokriva slovensko govoreče območje; gre za občine Velika Polana, Črenšovci, Odranci, Turnišče in Kobilje, medtem ko so narodnostno mešana območja v občini Lendava in občini Dobrovnik.

Naj na kratko povzamemo še normativni okvir za dvojezično poslovanje:

1. Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16, v nadaljnjem besedilu: Ustava) v 11. členu določa:

»Uradni jezik v Sloveniji je slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.«

To pomeni, da se dvoje uradnih jezikov uporablja samo na določenem omejenem območju, kjer živita italijanska oziroma madžarska skupnost. Državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil so na teh območjih s pripadniki teh skupnosti dolžni uradovati v njihovem jeziku.

Obveznost dvojezičnega poslovanja je tako z Ustavo omejena na območje, kjer je s statuti občin določeno oziroma ugotovljeno, da tam prebivajo pripadniki italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti. Izven teh območij pa organi poslujejo v slovenščini, pripadniki teh dveh skupnosti pa lahko uporabljajo svoj jezik in pisavo. Za stranke v postopkih na tem območju, ki prihajajo iz slovensko govorečih območij občin, pa se postopki vodijo v slovenskem jeziku.

2. Zakon o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) v 62. členu določa:

»(1) Upravni postopek se vodi v slovenskem jeziku. V tem jeziku se vlagajo vloge, pišejo odločbe, sklepi, zapisniki, uradni zaznamki in druga pisanja ter se opravljajo vsa dejanja v postopku.

(2) Na območjih občin, kjer sta pri organu poleg slovenskega jezika uradna jezika tudi italijanski oziroma madžarski jezik (v nadaljevanju: jezik narodne skupnosti), upravni

postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, če stranka v tem jeziku vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom.

(3) Če so v postopku udeležene tudi stranke, ki niso zahtevale postopka v jeziku narodne skupnosti na način iz prejšnjega odstavka, postopek teče v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti.

(4) Kadar organ na območjih občin, kjer je uradni jezik poleg slovenskega jezika tudi jezik narodne skupnosti, odloči brez poprejšnjega zaslišanja stranke, izda odločbo v slovenskem jeziku in jeziku narodne skupnosti, ustno odločbo pa izda v jeziku, ki ga stranka razume.

(5) Pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti imajo v postopku pred organi izven območja, na katerem sta uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, pravico uporabljati svoj jezik.

(6) Če vloga ni vložena v uradnem jeziku, organ ravna tako, kot je predpisano za ravnanje z nepopolno oziroma pomanjkljivo vlogo.

(7) Stranke in drugi udeleženci postopka, ki ne znajo jezika, v katerem teče postopek ali ga ne more uporabljati zaradi invalidnosti, imajo pravico spremljati potek postopka po tolmaču. Organ jih je dolžan o tem poučiti.«

3. Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/05, 106/05, 30/06, 86/06, 32/07, 63/07, 115/07, 31/08, 35/09, 58/10, 101/10 in 81/13) v drugem odstavku 223. člena določa:

»(2) Vse sestavine uradnega dokumenta morajo biti natisnjene tudi v italijanskem in madžarskem jeziku, če se uporabljajo na območjih, na katerih živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost.«

Iz navedenih zakonskih in podzakonskih določil jasno izhaja, da je za dvojezično poslovanje relevantno območje občin, na katerih živi italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, nikakor pa ne sedež organa (občina, upravna enota) oziroma izpostave – KU. Enakega mnenja je tudi Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, ki v dopisu, naslovljenem na Upravno enoto Lendava, z dne 17. 5. 2017, navaja: »Kriterij dvojezičnega poslovanja tako po Ustavi Republike Slovenije kot po zakonih je območje, kjer prebiva manjšina, zato druge okoliščine, npr. pripadnost narodni skupnosti na to ne vplivajo.« Pri tej navedbi se sklicuje na dopis Ministrstva za javno upravo, Službe za boljšo zakonodajo, upravne procese in kakovost, št. 021-226/2015, z dne 15. 12. 2015. Navedeno pomeni, da je drugačno in napačno stališče Ministrstva za javno upravo, ki na koncu istega navedenega dopisa zapiše: »Sedež organa je relevanten za uporabo označevalnih tabel, knjigo pripomb in pohval, potrdila iz uradnih evidenc in potrdila o overitvi«. Sedež organa je po našem prepričanju relevanten le za uporabo označevalnih tabel ter knjigo pripomb in pohval, nikakor pa ne za dvojezično poslovanje v primeru, ko državni organ, organ lokalne skupnosti ali nosilec javnega pooblastila izvaja svoje naloge tudi na območju občin, kjer ne živi italijanska oz. madžarska narodna skupnost.

Na osnovi navedenega ugotavljamo, da je nezakonito izdajanje dvojezičnih potrdil o upravnih overitvah in potrdil iz uradnih evidenc za celotno območje Upravnih enot Izola, Lendava, Koper, Piran ter KU Dobrovnik, KU Šalovci in KU Prosenjakovci, na osnovi obvestila

Ministrstva za javno upravo, Službe za upravne enote, ki v dopisu upravnim enotam Izola, Lendava, Koper, Murska Sobota in Piran, št. 010-60/2015 navaja: »Dogovorjeno je bilo, da se zagotovi dvojezičen izpis potrdila o izvedbi upravne overitve za vse stranke ne glede na njihovo etnično pripadnost, in sicer na upravnih enotah, ki imajo sedež na dvojezičnem območju ter krajevnih uradih, ki ležijo na dvojezičnem območju (Upravna enota Murska Sobota)«. V Ustavi in zakonskih in podzakonskih predpisih Republike Slovenije se uporaba dvojezičnosti ne veže na obravnavano območje, ki ga pri svojem delovanju pokriva državni organ, organ lokalne skupnosti ali nosilec javnega pooblastila, ampak se kot kriterij dvojezičnega poslovanja povsod navaja dvojezično območje občin. Organ, ki ima sedež na dvojezičnem območju občin, mora zagotoviti dvojezično poslovanje za stranke, ki živijo na dvojezičnem območju.

Na podlagi navedenega zato predlagamo, da se omogoči možnost izdaje potrdil o upravni overitvi v enaki obliki, kot že obstaja v vseh registrih upravnih notranjih zadev, ki omogočajo izbiro med slovensko in dvojezično verzijo izpisa potrdil. Tehnična rešitev je enostavna in za realizacijo je potreben le minimalni poseg v programsko rešitev (omogočiti je treba le dodatne lokacije izdaje potrdil).

Državni svetnik
Alojz Glavač, l.r.

Priloga:

Slika 1. Zemljevid narodno mešanega in slovensko govorečega območja v Prekmurju

Legenda:

- državne meje
- meje občin leta 1999
- sedež občine
- druga naselja
- ▨ narodnostno mešano območje
- ▴ delež Madžarov
- ▾ delež pripadnikov drugih narodov

Število prebivalcev v občinah na narodnostno mešanem območju leta 2002

Število in delež Madžarov v občinah na narodnostno mešanem območju, 1971-2002

občina		1971	1981	1991	2002
Dobrovnik Dobronak	skup. št. preb.	1.790	1.690	1.561	1.301
	št. Madžarov	1.104	1.019	931	616
	% Madžarov	61,47	60,30	59,64	47,35
Hodoš Hodos	skup. št. preb.	601	495	459	356
	št. Madžarov	479	360	248	159
	% Madžarov	79,70	72,73	54,03	44,66
Lendava Lendva	skup. št. preb.	12.328	12.613	12.322	11.151
	št. Madžarov	6.209	6.026	5.323	3.917
	% Madžarov	50,37	47,78	43,20	35,13
Mor. Toplice	skup. št. preb.	7.709	7.236	6.798	6.151
	št. Madžarov	646	691	514	351
	% Madžarov	8,38	9,55	7,56	5,71
Šalovci	skup. št. preb.	2.877	2.584	2.147	1.718
	št. Madžarov	366	318	244	169
	% Madžarov	12,72	12,30	11,38	9,83

Merilo: 0 1 2 3 4 5 10 km

Viri:

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002. Prebivalstvo po narodni pripadnosti - naselja in občine. Ljubljana, SURS, 2002, <http://www.stat.si/popis2002>.

Statut Občine Hodoš, Uradni list RS, št. 84/11.

Statut Občine Šalovci, Uradni list RS, št. 38/06.

Statut Občine Moravske Toplice, Uradni list RS, št. 35/14.

Statut Občine Dobrovnik, Uradni list RS, št. 35/07.

Statut Občine Lendava, Uradni list RS, št. 75/10.

Vsebina: MIRAN KOMAC
Zemljevid: ZMAGO DROLE
© INV Ljubljana, SI, 2003